

Kommunrevisionen
Järfälla kommun

Kommunstyrelsen

För kännedom:
Kommunfullmäktiges presidium
Kompetensnämnden

Granskning av medelstildelning ur kompetensfonden

På vårt uppdrag har KPMG granskat kommunens medelstildelning ur kompetensfonden.

Utifrån slutsatserna i KPMGs granskningsrapport rekommenderar vi kommunstyrelsen att

- skyndsamt genomföra uppföljning av 2016 års tilldelade medel,
- vidta åtgärder för bättre följsamhet till fastställt regelverk gällande kompetensfonden. Enligt regelverket ska uppföljning av kompetensfonden redovisas i årsredovisningen; hur de beviljade medlen har använts och vilka effekter de har gett,
- årligen ta ställning till om direktiv samt prioriteringar ska ges samt att
- förtydliga regelverket ”Kompetensfond i Järfälla kommun” med information att samverkan sker både på förvaltningsnivå och genom den centrala samverkansgruppen.

Revisionen överlämnar bifogad rapport för yttrande senast 31 december 2017.

Järfälla den 4 oktober 2017

För Järfälla kommuns revisorer

Lars Markstedt

Lars Hillbom

Granskning av medels- tilldelning ur kompe- tensfonden

Järfälla kommun

KPMG AB

2017-10-03

Järfälla kommun

Granskning av medelstildelning ur kompetensfonden

2017-10-03

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	1
2	Bakgrund	2
3	Syfte	2
4	Revisionsfrågor	3
5	Metod	3
6	Projektorganisation	3
7	Styrdokument och rutiner	3
7.1	Kompetensfondens regelverk och tillämpningsanvisningar	3
7.2	Tilldelning av medel	7

1 Sammanfattning

Vi har av Järfälla kommuns revisorer fått i uppdrag att granska medelstilldelning ur kompetensfonden. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2017.

Syftet med granskningen har varit att utreda hur kompetensfondens medel använts, vilka prioriteringar som gjorts vid tilldelning av medel samt vilken kontroll kommunen har att utbetalda medel använts för uppgivna ändamål.

Vår samlade bedömning är att det i regelverket *Kompetensfond i Järfälla kommun* finns väl reglerade tillämpningsregler för kompetensfonden. Vad ansökan ska innehålla, hur tilldelning ska ske, vilka värderingar, förhållningssätt, inriktningsmål samt vilka vägledande principer som ansökan ska ta hänsyn till. Vidare exemplifierar regelverket godkända kompetensinsatser samt när och hur uppföljning ska ske.

Vi konstaterar även att kommunstyrelsen, enligt stipulerat regelverk, har möjlighet att från år till år peka ut gemensamma prioriterade målområden för kompetensutveckling. Inför år 2017 kan vi inte finna att kommunstyrelsen pekat ut några prioriterade målområden för kompetensutveckling. Vi kan heller inte finna några motiveringar för medelstilldelning år 2017.

Vidare konstaterar vi att det inför fördelning av 2017 års kompetensmedelstilldelning skett ett övervägande/en prioritering av inkomna ansökningar till kommunstyrelsen enligt följande; Politiska prioriteringar genom Mål och budget 2017, Kommunövergripande insatser efter resultat från senaste medarbetarundersökningar, Behov av kompetensutveckling kopplat till personalförsörjning, Storlek på förvaltning i form av antal medarbetare samt att alla nämnder ska få ta del av kompetensfonden.

Vi konstaterar även att alla externa utförare som bedriver verksamhet, vilken finansieras av kommunala medel, har möjlighet att ansöka om medel ur kompetensfonden. I och med att alla de externa utförarna har samma möjlighet att ansöka om medel ur kompetensfonden anser vi inte att medel ur kompetensfonden skulle bidra till att snedvrida konkurrensförutsättningarna mellan de externa utförarna. År 2017 tilldelades, till externa utförare, medel ur fonden till ett värde av 118 000 kronor.

Vi konstaterar även att, av de medel socialförvaltningen fått tilldelat ur kompetensfonden år 2017 ämnar de hålla utbildning i matlagning för medarbetarna under hösten 2017. Utbildningen riktar sig inte enbart till kommunens egna medarbetare utan även till de externa utförarnas medarbetare.

Vidare konstaterar vi att det inte i, enligt det stipulerade regelverket, genomförts någon uppföljning av kompetensfondens medel i samband med årsredovisningen 2016. Dock ska det, enligt uppgift, genomföras en uppföljning av 2016 års tilldelade medel under hösten 2017. Vi konstaterar även att då det inte gjorts någon uppföljning av kompetensfondens tilldelade medel går det inte att bedöma om medlen använts för uppgivna ändamål. Vår bedömning är att regelverket är tydligt men att det inte tillämpas på ett ändamålsenligt sätt. Vi anser att regelverket bör följas.

Vi noterar att det vid införandet av kompetensfonden gjordes en översiktlig genomlysning av existerande kompetensfonder i andra kommuner. Genomlysningen omfattade även i vilken utsträckning det har existerat kompetensfonder i andra kommuner. Efter

Järfälla kommun

Granskning av medelstilldelning ur kompetensfonden

2017-10-03

införandet av kompetensfonden har det inte arbetats vidare med att omvärldsbevaka andra kommuners hantering av kompetensfond.

Vidare noterar vi att fastställt regelverk, "*Kompetensfond i Järfälla kommun*", bör förtydligas med information om att samverkan sker både på förvaltningsnivå och genom den centrala samverkansgruppen.

Vi rekommenderar därför kommunstyrelsen:

- att skyndsamt genomföra uppföljning av 2016 års tilldelade medel
- att vidta åtgärder för bättre följsamhet till fastställt regelverk gällande kompetensfonden. Enligt regelverket ska uppföljning av kompetensfonden redovisas i årsredovisningen; hur de beviljade medlen har använts och vilka effekter de har gett
- att årligen ta ställning till om direktiv samt prioriteringar ska ges
- att förtydliga regelverket "*Kompetensfond i Järfälla kommun*" med information att samverkan sker både på förvaltningsnivå och genom den centrala samverkansgruppen.

2 Bakgrund

KPMG har av Järfälla kommuns revisorer fått i uppdrag att granska kommunens bidragsutbetalningar från Kompetensfonden. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2017.

Kommunfullmäktige har inrättat en kompetensfond. Enligt beslut ska 5 miljoner kronor utdelas årligen i fyra år. Pengarna är avsedda att gå till vidareutbildning och kompetenshöjning för kommunens medarbetare. Även anställda hos externa utförare omfattas av fonden.

De första tilldelningarna av medel skedde genom beslut av kommunstyrelsen vid sammanträdet i april 2016. Sammanlagt beslöts att utdelas 5 miljoner kronor. Ansökningar hade inkommit på totalt 17 miljoner kronor.

Revisorerna har i sin risk- och väsentlighetsanalys bedömt att en granskning ska ske av fondens användning utifrån vilka prioriteringar som görs och vilken kontroll kommunen har av att utbetalda medel används för uppgivna ändamål.

3 Syfte

Syftet med granskningen har varit att utreda hur kompetensfondens medel använts, vilka prioriteringar som gjorts vid tilldelning av medel och vilken kontroll kommunen haft utbetalda medel använts för uppgivna ändamål.

4 Revisionsfrågor

Inom ramen för det övergripande syftet har följande frågor svarats/belysts:

- Hur är reglerna för tilldelning av medel utformade?
- Vilka prioriteringar görs i medelstilldelningen 2017 och hur har dessa motiverats?
- Finns det risk att bidrag kan snedvrida konkurrensförutsättningarna mellan externa utförare?
- Har kommunen övervägt att hålla egen utbildning och fortbildning för externa utförare?
- Vilken återrapporteringskyldighet finns från bidragsmottagare att medlen använts för uppgivna ändamål?
- Finns erfarenheter i andra kommuner att dra nytta av?

5 Metod

Granskningen genomfördes genom:

- intervjuer med tjänstemän
- analys av beslutat regelverk
- bedömning av gjorda prioriteringar vid beslutade tilldelningar av bidrag
- analys av andra kommuners användning av kompetensfond

Samtliga berörda tjänstemän har erbjudits möjlighet att sakgranska revisionsrapporten. Svar på sakgranskningen har inkommit från personalchef.

6 Projektorganisation

Granskningen har genomförts av Camilla Strömbäck och Andreas Wendin, båda kommunala yrkesrevisorer, under ledning av Bo Ädel, certifierad kommunal yrkesrevisor och kundansvarig i Järfälla kommun.

7 Styrdokument och rutiner

7.1 Kompetensfondens regelverk och tillämpningsanvisningar

7.1.1 Regelverk

Kompetensfonden¹ inrättades av kommunfullmäktige år 2015. 20 miljoner kronor av 2014 års resultat avsattes till en kompetensfond, att fördelas under fyra års tid. Syftet med fonden var att vidareutbilda och kompetenshöja kommunens medarbetare, även anställda hos externa utförare som bedriver verksamhet vilken finansieras av kommunen skulle få ta del av fonden. Kommunstyrelsen fick i uppdrag att fastställa preciserat

¹ KF 2015-05-04 §67, Dnr Kst 2015/77

Järfälla kommun

Granskning av medelstilldelning ur kompetensfonden

2017-10-03

regelverk och tillämpning för fonden. I ”*Kompetensfond i Järfälla kommun*”² stipuleras regelverk och tillämpning för kompetensfonden. I regelverket redovisas hur Botkyrka samt Stockholms stad hanterat kompetensfonder i respektive kommun.

Regelverket och tillämpningsanvisningarna är fastställda enligt följande:

- Kompetensfonden utdelar 5 miljoner kronor per år under perioden 2015-2018.
- Samtliga nämnder har möjlighet att ansöka om medel för vidareutbildning och kompetenshöjning.
- Ansökan ställs en gång per år (senast 31 oktober det aktuella året, för 2015 kunde dock ansökan ställas till och med 28 februari 2016) till kommunstyrelsen, som också fattar beslut om tilldelning.
- Beslut om tilldelning sker vid ett (1) tillfälle där samtliga inkomna ansökningar behandlas.
- Varje nämnd ska sammanställa önskad kompetensutveckling i en (1) samlad ansökan per nämnd.
- Tilldelning sker i förskott.
- Samverkan sker genom centrala samverkansgruppen³.
- I det fall fondmedel för ett givet år inte delas ut, skjuts dessa över till därpå följande år.
- En ansökan förutsätter att respektive nämnd genomfört en kompetenskartläggning i enlighet med Järfälla kommuns kompetensdefinitioner, vilka kommer från *En FAIR rekryteringsguide*⁴, och har en aktuell kompetensplan eller motsvarande.
- Kompetensbehov ska vara relaterat till respektive verksamhets mål och uppdrag. Det är med andra ord avgörande att en ansökan kan visa hur de önskade kompetensutvecklingsinsatserna bidrar till att uppfylla verksamhetens mål och uppdrag.
- Varje ansökan ska stödja de värderingar och förhållningssätt som behövs för att vara en kraftfull organisation och en attraktiv arbetsgivare och som baseras på demokrati, svensk lagstiftning och människors lika värde. Dessa värderingar och förhållningssätt beskrivs i *Järfälla kommuns personalpolitiska handlingsplan*⁵ och innebär att varje ansökan ska beskriva hur insatserna bidrar till att;
 - Ge god service av hög kvalitet till invånare i livets alla skeden
 - Alltid agera ansvarsfullt och sträva efter en hållbar utveckling både ur ett ekonomiskt, miljömässigt och socialt perspektiv
 - Möta människor med respekt och lyhördhet

² KS 2015-10-12 §120, Dnr Kst 2015/375

³ Vid sakgranskning har de framförts att samverkan sker både på förvaltningsnivå och genom den centrala samverkansgruppen vilket inte framgår av gällande styrdokument.

⁴ 2017-04-25, Dnr Kst 2017/17

⁵ KF 2012-02-20 §12, Dnr Kst 2011/431; KF 2016-06—07 §93, Dnr Kst 2016/137

Därtill ska varje ansökan beskriva hur insatserna bidrar till att stödja ett eller flera av nedanstående inriktningsmål i den personalpolitiska handlingsplanen:

- Aktivt medarbetarskap
- Kompetens och professionalism
- Sunda arbetsplatser
- Mångfald och jämställdhet
- Lönebildning i dialog
- Tydligt och engagerat ledarskap
- Uppföljning som leder till utveckling

Genom att knyta kompetensutvecklingsinsatserna till den personalpolitiska handlingsplanen garanteras att insatserna lättare håller en röd tråd.

- Kommunstyrelsen har möjlighet att från år till år peka ut gemensamma prioriterade målområden för kompetensutveckling. Denna elasticitet ger nämnderna ett stöd i att välja perspektiv för årets insatser, samtidigt som den garanterar en mer sammanhängande och likformig kompetensutveckling som sker i enlighet med kommungemensamma uppdrag, visioner och mål.

Sammanfattningsvis ska varje ansökan ta hänsyn till tre vägledande principer; Verksamhetens mål och uppdrag, Personalpolitiska handlingsplanen, Kommunstyrelsens eventuella prioriterade områden.

Hur de beviljade medlen har använts och vilka effekter de har gett ska följas upp av kommunstyrelsen och redovisas i årsredovisningen. Uppföljningen ska följa en utvärderingsmodell med stegen nulägesanalys – målbild – insats – effekt. Nämnderna förväntas bistå kommunstyrelsen med det underlag som krävs för uppföljningen. Dock krävs inte att nämnderna redan i ansökan redogör för hur uppföljning ska ske.

7.1.2 Tillämpningsanvisningar

I den interna tillämpningsanvisningen, *Kompetensfonden med tillhörande ansökningsblanketter*⁶, framgår förutsättningar för att ansöka ur fonden.

Ansökan ska föregås av en egen kompetenskartläggning vilken inte behöver medfölja ansökan. Kartläggningen ska ha sin utgångspunkt i olika områden så som:

- Politiska prioriteringar
- Verksamhetsmål och fokusområden
- Resultat från medarbetarundersökningen (ex Arbetsmiljökompassen)
- Medarbetarsamtal

Ansökan ska motsvara förvaltningens kompetensmål och vara relaterat till respektive verksamhets mål och uppdrag. Ansökan ska beskriva hur insatserna bidrar till att stödja de värderingar och förhållningssätt som de beskrivs i personalpolicyn:

⁶ Kompetensfonden 2017-04-19, Ansökan nämnd, Ansökan förvaltning

Järfälla kommun

Granskning av medelstilldelning ur kompetensfonden

2017-10-03

- Med tydlighet, engagemang och mod arbeta tillsammans för att nå våra mål
- Ge god service av hög kvalitet till invånare i livets alla skeden
- Alltid agera ansvarsfullt och ståva efter en hållbar utveckling både ur ett ekonomiskt, miljömässigt och socialt perspektiv
- Möta människor med respekt och lyhördhet

Varje ansökan ska också beskriva hur insatserna bidrar till att stödja ett eller flera av inriktningsmålen från personalpolicyn:

- Aktivt medarbetarskap och gott ledarskap
- Bra arbetsmiljö och god hälsa
- God kompetensförsörjning
- Lika rättigheter och möjligheter i arbetslivet
- God lönepolitik
- Goda resultat och uppföljning

Ansökan skickas till den egna förvaltningen/nämnden. Den egna nämnden behandlar alla ansökningar och gör en prioriteringsordning. Efter det skickas nämndens ansökan in till personalavdelningen. Tilldelning av medel sker i förskott och beslutet tas av kommunstyrelsen.

Kommentar

Vi konstaterar att det finns väl reglerat i regelverket *Kompetensfond i Järfälla kommun* hur ansökan från kompetensfonden ska hanteras. Vad ansökan ska innehålla, hur tilldelning ska ske, vilka värderingar, förhållningssätt, inriktningsmål samt vilka vägledande principer som ansökan ska ta hänsyn till. Vidare exemplifierar regelverket godkända kompetensinsatser samt när och hur uppföljning ska ske.

Vi konstaterar även att kommunstyrelsen, enligt stipulerat regelverk, har möjlighet att från år till år peka ut gemensamma prioriterade målområden för kompetensutveckling. Inför år 2017 kan vi inte finna att kommunstyrelsen pekat ut några prioriterade målområden för kompetensutveckling. Vi kan heller inte finna några motiveringar för medelstildelning år 2017.

Vidare konstaterar vi att det inte, i enlighet med det stipulerade regelverket, genomförts någon uppföljning av kompetensfondens medel i samband med årsredovisningen 2016. Dock ska det, enligt uppgift, genomföras en uppföljning av 2016 års tilldelade medel under hösten 2017. Vår bedömning är att regelverket är tydligt men att de inte tillämpas på ett ändamålsenligt sätt. Vi anser att regelverket bör följas.

Vi noterar att det vid införandet av kompetensfonden gjordes en översiktlig genomlysning av existerande kompetensfonder i andra kommuner. Genomlysningen omfattade även i vilken utsträckning det har existerat kompetensfonder i andra kommuner. Efter införandet av kompetensfonden har det inte arbetats vidare med att omvärldsbevaka andra kommuners hantering av kompetensfond.

Järfälla kommun

Granskning av medelstilldelning ur kompetensfonden

2017-10-03

Vidare noterar vi att fastställt regelverk, ”*Kompetensfond i Järfälla kommun*”, bör förtydligas med information om att samverkan sker både på förvaltningsnivå och genom den centrala samverkansgruppen.

7.2 Tilldelning av medel

Enligt regelverket *Kompetensfond i Järfälla kommun* ska respektive nämnd ansöka om medel ur fonden, ansökan ska stödja respektive verksamhetsmål och uppdrag samt följa riktlinjerna i den personalpolitiska handlingsplanen. Vid prioritering av inkomna ansökningar har, enligt tjänsteskrivelse *Tilldelning av medel ur kompetensfonden*⁷ (2017) vilken ligger till grund för beslut av medelstilldelning ur kompetensfonden, följande överväganden gjorts av kommunstyrelsen för 2017 års tilldelning;

- Politiska prioriteringar genom Mål och budget 2017
- Kommunövergripande insatser efter resultat från senaste medarbetarundersökningar
- Behov av kompetensutveckling kopplat till personalförsörjning
- Storlek på förvaltning i form av antal medarbetare
- Alla nämnder ska få ta del av kompetensfonden.

⁷ KS 2016-11-21 §157, Kst 2016/491

Järfälla kommun

Granskning av medelstilldelning ur kompetensfonden

2017-10-03

Tilldelade medel år 2016

Nämnd/ styrelse	Totalt år 2016, kronor	Antal an- ställda år 2016	Antal ansök- ningar år 2016	Antal bevil- jade ansök- ningar år 2016
Socialnämnden	1 388 000 kr	1 238 personer	26 stycken	7 stycken**
Barn- och ungdomsnämnden	1 765 000 kr	2 135 personer	6 stycken	4 stycken
Kompetensnämnden	420 000 kr	294 personer	1 stycken	1 stycken
Kultur-, demokrati- och fritidsnämnden	200 000 kr	151 personer	7 stycken	3 stycken
Tekniska nämnden och Miljö- och byggnämnden	300 000 kr	214 personer	1 stycken	1 stycken
Kommunstyrelsen	927 000 kr*	187 personer	24 stycken	11 stycken***
TOTALT	5 000 000 kr	4 219 personer	65 stycken	27 stycken

* Av beslutet framgår att 587 000 kr är riktat till kommunstyrelseförvaltningen medan 340 000 kr avser kommunövergripande ledarprogram.

** Avdelningen Äldreomsorg fick medel för att fördjupa kunskapen om demens både hos externa utförare och för kommunens egen personal

*** Varav tre aktiviteter är kommunövergripande

Järfälla kommun

Granskning av medelstilldelning ur kompetensfonden

2017-10-03

Tilldelade medel år 2017

Nämnd/ styrelse	Totalt år 2017, kronor	Antal an- ställda år 2017	Antal ansök- ningar år 2017	Antal bevil- jade ansök- ningar år 2017
Socialnämnden	1 445 000 kr	1 265 personer	10 stycken	8 stycken
Barn- och ungdomsnämnden	1 718 000 kr	2 138 personer	2 stycken	2 stycken
Kompetensnämnden	708 000 kr	288 personer	4 stycken	2 stycken
Kultur-, demokrati- och fritidsnämnden	174 000 kr	138 personer	4 stycken	3 stycken
Tekniska nämnden och Miljö- och byggnämnden	200 000 kr	222 personer	1 stycken	1 stycken
Kommunstyrelsen	755 000 kr*	199 personer	12 stycken	5 stycken**
TOTALT	5 000 000 kr	4 250 personer	33 stycken	21 stycken

* Enligt kommunstyrelseförvaltningen avser 65 000 kr kommunstyrelseförvaltningen medan 690 000 kr avser kommunövergripande ledarutbildning.

** Varav tre aktiviteter är kommunövergripande

För år 2017 inkom 34 ansökningar med begäran om medel för ca 10 miljoner kronor. År 2016 var motsvarande siffra 65 ansökningar till ett värde av ca 17 miljoner kronor.

Alla externa utförare, vilka finansieras av kommunen, har möjlighet att ansöka om medel från kompetensfonden. År 2017 tilldelades de externa utförarna inom socialnämndens verksamhetsområde 100 000 kronor ur kompetensfonden (år 2016 tilldelades 452 000 kr). För de som utför verksamhet inom barn- och ungdomsnämndens område tilldelades år 2017 18 000 kronor (år 2016 tilldelades 265 000 kr).

Av de medel som tilldelats till socialnämndens verksamheter kommer socialförvaltningen under hösten 2017 utbilda medarbetare inom hemtjänsten i matlagning. Utbildningen vänder sig inte enbart till kommunens egna medarbetare utan även till de externa utförarnas medarbetare.

I regelverket och tillämpningsanvisningen *Kompetensfond i Järfälla kommun* fastslås att de beviljade medlen, hur de använts samt vilka effekter de gett, ska följas upp av kommunstyrelsen och redovisas i årsredovisningen.

Kommentar

Vi konstaterar att det inför fördelning av 2017 års kompetensmedelstildelning skett ett övervägande/en prioritering av inkomna ansökningar till kommunstyrelsen enligt följande; Politiska prioriteringar genom Mål och budget 2017, Kommunövergripande insatser efter resultat från senaste medarbetarundersökningar, Behov av kompetensutveckling kopplat till personalförsörjning, Storlek på förvaltning i form av antal medarbetare samt att alla nämnder ska få ta del av kompetensfonden.

Vi konstaterar även att alla externa utförare som bedriver verksamhet, vilken finansieras av kommunala medel, har möjlighet att ansöka om medel ur kompetensfonden. I och med att alla de externa utförarna har samma möjlighet att ansöka om medel ur kompetensfonden anser vi inte att medel ur kompetensfonden skulle bidra till att snedvrida konkurrensförutsättningarna mellan de externa utförarna. År 2017 tilldelades, till externa utförare, medel ur fonden till ett värde av 118 000 kronor (717 000 kronor år 2016).

Vidare konstaterar vi att då det inte, i enlighet med fastslaget regelverk och tillämpningsanvisning, gjorts någon uppföljning/återrapportering av kompetensfondens tilldelade medel år 2016 går det inte att bedöma om medlen använts för uppgivna ändamål. Vi bedömer att regelverket är tydligt men att det inte tillämpas på ett ändamålsenligt sätt. Vi anser att regelverket bör följas.

Vi konstaterar att, av de medel socialförvaltningen fått tilldelat ur kompetensfonden ämnar de hålla utbildning i matlagning för medarbetarna under hösten 2017. Utbildningen riktar sig inte enbart till kommunens egna medarbetare utan även till de externa utförarnas medarbetare.

2017-10-03

KPMG AB

Camilla Strömbäck

Kommunal yrkesrevisor

Andreas Wendin

Kommunal yrkesrevisor

Järfälla kommun

Granskning av medelstilldelning ur kompetensfonden

2017-10-03

A handwritten signature in blue ink, appearing to be 'Bo Ädel', written over the date.

Bo Ädel

Certifierad kommunrevisor och
kundansvarig